

Katechetický VĚSTNÍK

č. 1-2 Školní rok 2000/2001 – září, říjen

Drazí,

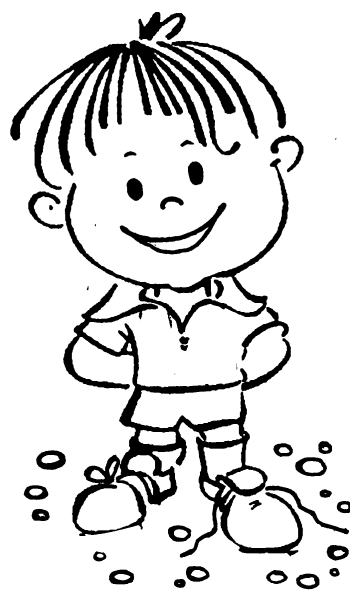
ti, kterým bylo dopřáno zúčastnit se Světového dne mládeže v Římě, jsou ještě teď jistě plní vzpomínek na toto setkání. Snad si ani dostatečně neuvědomujeme, jaké to bylo svědectví životnosti naší církve. Mladí lidé, kteří ponесou odpovědnost za náš svět v příštích desetiletích, vyznávají svou víru, že Pánem dějin je Ježíš. A jsou odhodláni do společnosti ovládané sobectvím a závistí vnášet jeho světlo a jeho lásku.

Nechme se trochu nakazit jejich nadšením, rozdávajme spolu s nimi radost, která je znakem pravého křesťana. Nestyďme se za svou příslušnost k Pánu Ježíši, vždyť jen On má moc vyléčit lidstvo z beznaděje, které propadá, a otevřít mu znovu pramen naděje a plného života.

Uvědomujeme si, jaký dar jsme dostali ve křtu? Jaké duchovní bohatství máme v rukou? Jaké bohatství je to smět se setkávat s dětmi a mládeží a předávat jim víru? To si připomeňme zvláště teď na začátku školního roku. Bůh nám svěřuje nelehký úkol: nabízet duchovní hodnoty lidem dezorientovaným v dnešním složitém světě. Naštěstí na to nejsme sami. Bůh každému z nás říká: Já budu s tebou!

Kéž se Vám daří podílet se o toto bohatství s těmi, k nimž Vás Pán poslal! To Vám přeje a vyprošuje

Váš biskup Jaroslav Škarvada

Nezapomínejte, že výchova je záležitostí srdce, a že jejím pánem je pouze Bůh. My sami nemůžeme uspět, pokud nás Bůh tomuto umění nenaučí a pokud nám k němu nedá do rukou klíč.

Don Bosko

Slovo redakce

Milí přátelé,

srdečně Vás všechny zdravíme na začátku školního roku, vlastně už většinou v jeho v plném „běhu“. Zdravíme ty, kteří se s Katechetickým věstníkem setkávají už desátý rok, ale i ty, kteří ho dostávají do rukou poprvé. Dovolte nám krátké ohlédnutí do historie.

První číslo Katechetického věstníku vyšlo v cyklostylované podobě pro brněnskou diecézi v říjnu 1991. Od školního roku 1993/1994 začal věstník vycházet v lepším tisku a ve

formátu A5. Projevily o něj postupně zájem i některé jiné diecéze: pražská, královéhradecká, litoměřická a ostravsko-opavská. Katechetické středisko olomoucké arcidiecéze přebírá část věstníku do vlastních „Katechetických listů“.

Co přináší toto číslo:

Téma: **Vyznání víry**

- Vzděláváme se:
Vyznání víry – úvod
- Inspirace pro katechezi:
Metody, jak přiblížit vyznání víry.
Metody k liturgickému roku: Sv. Václav,
Kartičky pro chytré hlavičky, růženec.
- Test znalostí:
O vyznání víry
- Povídka:
Lidé si kladou otázky
Výlet
- Pedagogické okénko:
Katechetické minimum

Přílohy:

- Kartičky pro chytré hlavičky
Noe, Abraham, Kain, Mojžíš, Panna Maria, Josef, Jan Křtitel, Alžběta
- Luštěnky
Znáš vyznání víry?
Růženec
Sv. Václav
- Pro mše s dětmi
25. až 28. neděle
v mezidobí

Podoba Katechetického věstníku se v průběhu let měnila, jeho obsah také. Od pouhého textu se přecházelo i ke grafickým doplňkům ve formě „luštěnek“ a dalších, pro praktické použití kopírovatelných pomůcek.

Pokud jde o obsah, zabýval se věstník postupně tématy, jako jsou události liturgického roku (z mnoha různých pohledů a pro různý věk), Písmo sv. Starého zákona, svátosti. Téma „liturgický rok“ neopouštíme, protože je v katechezi i v církvi stále živé.

A co jsme připravili letos? Chceme se společně s vámi zabývat Vyznáním víry. Jak jistě víte, je to téma, které v dosud platných prozatímních osnovách náboženské výchovy pro základní školy, schválených ČBK v roce 1996, odpovídá 6. třídě. Nebudeme však postupovat přesně podle osnov, kostrou našeho textu bude spíše Krédo a jeho jednotlivé články. Těch je, jak známo, dvanáct, zatímco věstníků během školního roku je jen devět. Proto jsme témata rozdělili tak, aby nám vyšla na dva školní roky. Budeme se snažit, aby i jiné věkové kategorie – ne jen 6. třída – si tu a tam přišly na své.

Rádi bychom spoléhali i na Vaši spolupráci. Mnozí z Vás učí už od „sametové revoluce“, a nebo prostě několik let. Když se ohlédnete nazpět, jistě pocítíte mnohá zadostiučinění, ale i mnohá zklamání. Byli bychom rádi, kdybyste nám napsali své postřehy, abychom se o ně mohli rozdělit s ostatními.

Znáte ten příběh o svatbě, jak měl každý svatebčan přinést chudým novomanželům láhev vína, aby se mohli všichni společně radovat? Oni si však řekli: na jedné láhvi nezáleží, moje láhev je zanedbatelná – a nic nepřinesli. Ale protože to udělali všichni, hostina se nekonala.

Doufáme, že u nás se „hostina“ konat bude, a to v rubrice Malá ohlédnutí.

Na Vaše příspěvky se těší a hodně Božího požehnání do nového školního roku přeje

redakce

VZDĚLÁVÁME SE

Tuto rubriku bude pro nás letos opět pravidelně připravovat a o náš odborný růst tak bude dbát otec Jiří Kaňa.

Vyznání víry

Vyznání víry církve, upravené a uspořádané do krátké formule, má svou vlastní zajímavou historii a patří plně k poslání církve. Našli se sice i takoví, kteří odmítali jakékoli svazování víry do formulek, s poukazem na spontánní vyjadřování Nového zákona, ale už sám Nový zákon potvrzuje, že formulace pravdy víry mělo svůj řád.

Nejkratším a nejstarším vyznáním víry je spojení „Pán Ježíš“ (viz 1 Kor 12,3). Je pravděpodobné, že svatý Pavel myslí především na ty křesťany, kteří byli pod trestem smrti nuceni rouhat se

Ježíši Kristu. Ve zprávě o mučednictví biskupa Polykarpa se jej císařský uředník ptá, co je na tom špatného vyznat, že „císař je pán“ (*kyrios kaisar*). Vyznat, že jen Ježíš je Pán (*Iesus kyrios*), se tedy rovnalo rozsudku smrti. List Římanům (*Řím 10,9*) zase spíše odkazuje toto vyznání na křestní liturgii, stejně jako *Fil 2,11*.

Druhou významnou formulí víry je „Ježíš je Kristus“, tzn. „Ježíš je Mesiáš“, tj. „Pomazaný“ (*viz 1 Jan 2,22*). Tento titul je mesiášský. Na rozdíl od předchozího, který vyjadřuje Ježíšovo vítězství nad světem a nad smrtí, tímto se vyznává, že Ježíš patří do dějin spásy, že je jejich dovršením (*viz 1 Jan 5,5*).

V Novém zákoně lze však najít i další, stále více propracované a ustálené formulace víry (*1 Kor 15,3nn; Řím 1,3nn; Řím 8,34; 2 Tim 2,8; 1 Pt 3,18nn; 1 Tim 3,16; 1 Kor 8,6; 1 Tim 2,5nn; 1 Tim 6,13nn; 2 Tim 4,1; Řím 4,24; 1 Pt 1,21*). Ty vznikaly především z katecheticko-liturgických důvodů, konkrétně v souvislosti s udílením křtu, nebo na obranu víry proti heretikům.

Pod vlivem vstupu křesťanů obrácených z pohanství do církve jí však začalo hrozit rozmělnění jejího učení působením nejrůznějších nových názorů. Církev brzy vycítila nutnost – a v tom byla římská komunita jedna z prvních – dát biblickému vyznání víry církve pevnou formu. Kromě toho došlo na koncilu nicejském k zásadnímu průlomů do této tradice, když byla do vyznání víry zařazena pravda, která není doslovně vyjádřena Písmem svatým, totiž, že Syn je „jedné podstaty s Otcem“. Tímto procesem postupně vznikalo to, čemu se dnes říká „krédo“, „symbolum“, či „vyznání víry“.

Vyznání víry bylo zpočátku výlučně vázáno na liturgii, konkrétně na katechumenát a udílení křtu. Původně se při něm víra vyznávala způsobem „dotazovacím“ (interrogativním), kdy byl katechumen před křtem dotazován třikrát na svou víru a odpovídal pokaždé pouhým „věřím“. Vyznání víry způsobem „prohlašujícím“ (deklaratorním) mělo své místo zase při obřadu „předání symbola“ na závěr katechumenátu, kdy je katechumen pronášel před shromážděním.

Ustálené formulace víry se mimo křest používaly pak stále častěji také z teologických důvodů. Jednak se jimi ověřovala pravost víry u těch, kteří od heretiků chtěli přestoupit do církve, dále u biskupů shromážděných na synodech k vyjádření pravověrnosti a jedné společné víry. To také vedlo k přechodu od ústního k písemnému zachycení vyznání. Zavedení kréda do liturgie mše svaté je mnohem pozdější.

V letošním ročníku Katechetického věstníku bychom se zaměřili v rámci našeho vzdělávání na obsah a formulaci naší víry, jak ji obsahuje tzv. „apoštolské“ vyznání víry.

Dlouho, až do pozdního středověku, se mělo za to, že toto vyznání víry je krédem složeným samotnými apoštolů. Podle legendy je vytvořili apoštolové, když byli o letnicích obdařeni od Ducha svatého darem jazyků. Petr začal „Věřím v Boha, Otce všemohoucího“, pak pokračovali ostatní a Matěj zakončil „Věřím v život věčný“. Ve skutečnosti však vzniklo až po ustálení tzv. kréda nicejsko-cařihradského (tj. asi koncem 4. stol.), které je plodem prvních dvou ekumenických koncilů a odráží klopnotné úsilí mladé církve o správné vyjádření své víry především v božsko-lidskou osobu Ježíš Krista, soupodstatnou s Otcem, ale také v Ducha svatého a církev. Apoštolské krédo je dnes uznáno jak katolickou církví, tak je také preferováno církvemi reformovanými a ekumenickým hnutím vůbec, neuznává se však v liturgii pravoslavné.

Vzniklo rozpracováním původního vyznání víry římské církve z konce 2. století. Zpočátku měla totiž každá z místních církví své vlastní znění vyznání víry, které vycházelo z hlásání Nového zákona. Krédo římské se však mezi nimi těšilo obzvláštní autoritě, zvláště proto, že církev v Římě byla považována za nejvěrnější tradici pocházející z apoštolů. Porovnejme si pro začátek obě formulace, římskou a „apoštolskou“:

Začátek apoštolského vyznání víry

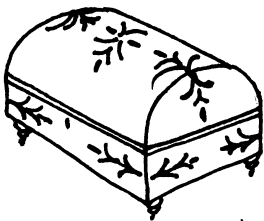
<i>formulace římská</i>	<i>formulace apoštolská</i>
<i>„Věřím v Boha Otce všemohoucího,</i>	<i>„Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země,</i>
<i>i v Krista Ježíše, jeho jediného Syna, našeho Pána, který se narodil z Ducha svatého a z Panny Marie, který byl ukřižován pod Ponciem Pilátem a byl pohřben, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebe, sedí po pravici Otce, odkud přijde soudit živé a mrtvé,</i>	<i>i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Ponciem Pilátem, ukřižován umřel, pohřben jest, sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce všemohoucího, odtud přijde (ve slávě) soudit živé i mrtvé.</i>
<i>(věřím) i v Ducha svatého, svatou církev, odpuštění hříchů, vzkříšení těla.“</i>	<i>Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení těla a život věčný.“</i>

Připravuje P. Jiří Kaňa

INSPIRACE PRO KATECHEZI

K tématu: Vyznání víry

Katechismus katolické církve věnuje vyznání víry celou první část (celkem má čtyři části), tj. články 185 až 1065. Zde najde každý, kdo se chce vyznáním křesťanské víry podrobněji zabývat, vše – výroky koncilů, citace Písma sv., církevních otců atd. Osnovy náboženské výchovy pro základní školy, vyd. ČBK 1996, rozebírají „vyznání víry“ v 6. třídě. Předpokládá se, že žáci již poznali Boha jako toho, kdo má člověka rád, poznali Pána Ježíše, jeho život a skutky i to, že je skrze Ducha svatého v církvi stále živý; seznámili se s dějinami spásy. Nyní je třeba formulovat základní pravdy víry a učit se je hlouběji chápat.

Katecheze na téma Poklad víry.

Uvedení do tématu: Ukážeme dětem nějakou hezkou ozdobnou skříňku, např. šperkovnici. Máme v ní na dvanácti kartičkách úhledně napsány jednotlivé části Kréda (a také pro každé dítě celý text Kréda – viz domácí úkol). To však zatím dětem neříkáme! Ukážeme jen skříňku a vysvětlíme, že katechumenům je při blízké přípravě ke křtu při jednom z obřadů předáván „poklad víry“. Předává se jim to, čemu vlastně křesťané věří. Co děti myslí, co by asi tak v takovém „pokladu víry“ mohlo být? Zkusíme na to přijít?

Téma: Žáky rozdělíme do skupinek po třech až pěti. Mají za úkol napsat všechno, čemu křesťané věří, co je obsahem jejich víry. Každou výpověď zapíše na jeden lísteček. Upozorníme je, že naším cílem je stručně shrnout **celou** křesťanskou víru, nezapomenout na nic důležitého. Jakmile děti práci dokončí, nebo když uplyne vymezená doba, oznámíme jim, že nyní si porovnáme to, co jsme vytvořili, s „pokladem víry“, který máme v této skříňce. Skříňku otevřeme a vytáhneme jednotlivé části Kréda. Umístíme je na tabuli či nástěnku, nebo si kolem nich sedneme na podlahu tak, aby všichni dobře viděli. Děti pak berou jednotlivé lístečky, které ve skupince vytvořily, a společně přemýšlíme o tom, které části Kréda jejich výpověď odpovídá. Pak lísteček k patřičné části Kréda přiložíme. Po probrání všech lístečků se zamyslíme nad otázkami: Které pravdy víry jsme při práci ve skupince napsali téměř všichni? Která byla zmíněna jen ojedinele? Na kterou jsme zapomněli

úplně? Co by naší víře bez této pravdy víry chybělo? Co jsme napsali, a v Krédu není? Snažíme se dojít ke společnému závěru: Shrnutí křesťanské víry nacházíme ve Vyznání víry.

Domácí úkol: Ve šperkovnici máme také připraven pro každé dítě okopírovaný text Apoštolského vyznání víry. Rozdáme ho všem. Ti, kdo Vyznání víry dosud neznají, dostanou za úkol naučit se ho. Papír s textem si mohou výtvarně ozdobit. Příští hodinu přinést!

Závěr: Před modlitbou dětem řekneme, že tento poklad víry byl předán i každému z nás – při křtu. Vlastními slovy pak za poklad víry v modlitbě poděkujeme a vyznání víry na závěr všichni společně přečteme.

☑ Katecheze na téma Vyznání víry

Uvedení do tématu: Na tabuli máme předem napsán text apoštolského vyznání víry, děti mají své texty před sebou. Připomeneme jim, že toto je shrnutí naší víry. Kde se však vzalo? Jak vzniklo? Umíme na tuto otázku odpovědět? Jestliže ne, pustíme se do pátrání.

Téma: Rozdáme dětem papírová kolečka (každému tři až čtyři). Na jedno kolečko dítě napíše své jméno, na další kolečka jména lidí, kteří mu předali víru, např. rodiče, babička, kněz, případně i jména těch, kdo předali víru jeho rodičům. Katecheta rozloží na zemi červenou látku, uprostřed zapálí hořící svíci. Posadíme se kolem látky, každý položí na její okraj kolečko se svým jménem. Ztišíme se a uvědomíme si situaci. Uprostřed je svíce – Ježíš, ve kterého věříme. Nesetkali jsme se s ním však přímo osobně v době, kdy procházel izraelskou zemí. Existuje někdo, kdo nám o Ježíši řekl, kdo nám řekl o jeho osobě a učení. Položíme nad své jméno kolečko se jménem člověka, který nám řekl o Ježíši. Ani tento člověk však nežil v Ježíšově době. Také on se od někoho o Ježíši dozvěděl, ale jméno toho někoho už možná ani neznáme. Takto bychom mohli postupovat dále, stále více ke středu, k Ježíši. Kdo ale byli lidé, kteří se přímo s Ježíšem setkali, kteří přijali jeho učení a pak je předali dalším lidem? Necháme děti dojít k odpovědi, že to byli apoštolové. Shrňme:

Prvním křesťanům předali víru apoštolové, proto se i toto vyznání víry jmenuje apoštolské, shrnuje víru apoštolů, to, co oni přijali od Ježíše.

Podíváme se teď na text Kréda. Celé je rozděleno na tři hlavní části. Rozdělíme děti do tří skupinek, každá z nich se zaměří na jednu část Kréda. Ptáme se: Na koho je zaměřena první část? Na koho další? Každá skupinka pak dostane širší stuhu odlišné barvy, a na ni napíše základní shrnutí „své“ části Kréda: Věřím v Boha Otce. Věřím v Ježíše Krista. Věřím v Ducha svatého.

Stuhy pak uprostřed v jednom bodě svážeme a využijeme při závěrečné modlitbě.

Shrňme: Krédo je rozděleno na tři hlavní části, každá z nich je zaměřena na jednu osobu Trojice.

Vyzveme děti, aby si prohlédly svou ruku. Jak se jmenují jednotlivé části prstů mezi klouby? Stejně slovo – články – se používá i pro jednotlivé kratičké části Kréda, kterých je dvanáct. Je nějaká podobnost mezi našimi články prstů a články vyznání víry? Snad můžeme společně přijít na to, že jsou sice rozčleněné, ale přitom patří k sobě a jen všechny společně tvoří smysluplný celek. Zamyslíme se i nad tím, co by asi mohlo znamenat číslo dvanáct, co nám připomíná (dvanáct kmenů izraelských, dvanáct apoštolů).

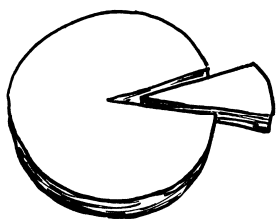
Jestliže máme dostatek času a cítíme, že děti jsou schopny věnovat se ještě i následujícímu bodu, probereme ho, jinak jej vypustíme. Rozdáme dětem i text nicejsko-cařihradského vyznání

víry. Pak oba texty porovnáme. Vysvětlíme zjednodušeně, že nicejsko-cařihradské vyznání vzniklo na prvních dvou ekumenických koncilech. Název má od dvou měst: Nicea (koncil r. 325) a Cařihrad (koncil r. 381). Po zformulování prvního vyznání víry se totiž objevily různé nejasnosti a spory o některé pravdy víry. Proto nicejsko-cařihradské vyznání některé části podrobněji objasňuje, aby nedošlo k omylům.

Domácí úkol: Děti zodpoví otázku, kdy naposled obnovovaly své křestní vyznání (při prvním sv. přijímání, křtu někoho jiného, při velikonoční vigílii...).

Závěr: Sedneme si na zem. Děti jsou ve skupinkách tak, jak psaly na stuhy tři části Kréda. Každá skupinka se chytí toho konce stuhy, který je „její“, a modlí se „svou“ část modlitby Věřím. Ve větších skupinkách děti zůstanou v lavicích a vpředu drží stuhy při modlitbě tři děti.

Obě katecheze podle H. Baránkové, Metylovice

☑ **Jak vzniká sekta.** Katecheta nakreslí na tabuli symbolický kruh a vysvětlí, že toto znamená celý obsah víry, jak věří církev. Patří tam všechny články vyznání víry, ne jenom některé. Teď si představíme, že někdo si chce vybrat jenom něco, v co chce věřit. Katecheta nakreslí výseč (jako u koláče). Všimneme si, v jakém prostoru se pohybuje ten, kdo věří tak jako celá církev, a kdo věří jen nějakým pravdám. Jeho prostor je daleko menší. Oddělí

se od celého společenství a uzavírá se do sebe. Toto může platit i o některých křesťanech. Jsou lidé, kteří si také vybírají jen to, co se jim z křesťanství hodí. Takový obraz křesťanství je pak ale nutně zkreslený. – Když věříme nějakému člověku, znamená to, že se na něj spoléháme, že mu věříme vždycky. Kdybychom mu věřili jen v tom, v čem my sami chceme, věříme mu opravdu?

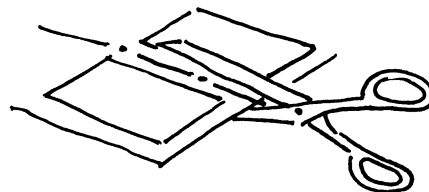
Inspirace k liturgickému a ročnímu období

☑ **Růženec.** Měsíc říjen je liturgicky měsícem Panny Marie a růžence. Proto uvádíme v příloze pomůcku pro lepší seznámení se s touto modlitbou. Děti kolečka nejdříve pozorují a postupně jmenují, jakou událost kde vidí. Kolečka se symbolickými kresbami (viz luštěnková příloha) se dají zvětšit, podlepit tvrdým papírem, děti si je vymalují – barevně odliší tajemství radostná, bolestná a slavná. Učí se skládat je ve správném pořadí, rozlišovat tři skupiny tajemství. Kolečka se dají i nalepit na šňůrku nebo na provázek. Lze je doplnit přírodninami (kaštiny, šípky). – Do listu s tabulkou pro názvy jednotlivých tajemství děti dopisují jejich správné znění.

Růženec není jen pro znalosti, ale především je to modlitba. Proto se s dětmi nakonec pomodlíme desátek růžence. Modlit se celý růženec by pro malé děti mohlo být dlouhé, pokud na to nejsou zvyklé nebo pokud si to samy výslovně nepřejí.

☑ **Kartičky pro bystré hlavičky** – to je nová pomůcka, která bude letos vycházet místo „Hříček“. Na jednom listu A4 budou vždy dvě starozákonní a dvě novozákonní postavy. (Tentokrát jsou dva listy, protože máme dvojčíslo.) Postupně z nich vznikne malá sbírka. Přejí bychom si, aby jejich využití mělo co nejvíce variant. Například:

- Kartičky se rozstříhají (stříhejte středem mezery, aby kolem rámečku byl ještě bílý okraj). Pak děti hledají, který text patří ke kterému obrázku – podobně jako u pexesa.
- Dvojice mohou zůstat spojeny (obrázek + příslušný text), přehnou se uprostřed tak, aby na jedné straně byl obrázek a na druhé text. Kartičky se rozloží textem nahoru. Katecheta čte text. V okamžiku, kdy dítě ví, o koho jde, a vysloví jméno postavy, může kartičku obrátit a přesvědčit se, zda je to tak správně.

- Děti nebo skupinky dětí si losují kartičky s obrázkem a ostatním neukážou, kterou postavu mají. Pak pantomimicky předvedou nějakou událost ze života této osoby. Místo pantomimy může být předvedena i krátká scénka. Ostatní hádají, o koho šlo.
- Až bude kartiček víc, mohou je děti chronologicky řadit podle toho, jak se časově vyskytují v Písmu (kdo z nich žil dřív, kdo později).
- Děti hledají, které postavy patří k sobě podle určitého zadání: např. hledají všechny, kdo byli příbuzní Pána Ježíše, nebo hledají ty, kdo se počítají k izraelským patriarchům apod. (Rovněž až bude více kartiček.)
- Katecheta čte text po větách. Stanoví pravidlo, že kdo pozná postavu po přečtení první věty, získává např. 10 bodů. kdo k tomu potřebuje další větu, dostává už jen 8 bodů atd. Kdo potřebuje přečíst celý text, získává nejméně bodů.
- Katecheta čte náhodně vybranou větu z textu. Kdo pozná nejdříve, o koho jde?
- Katecheta nebo některé z dětí přečte text. Otázka zní: Co o této postavě víme ještě, a není to zde uvedeno? Kdo toho bude vědět co nejvíce?

Jistě sami přijdete na další způsoby, jak kartičky využít. Budeme se těšit na vaše ohlasy. Můžete nám napsat „svoji“ metodu, abychom ji mohli ve věstníku předat dalším.

Svatý Václav. Letos poprvé budeme slavit svátek sv. Václava i „občansky“, tj. bude státní svátek. Proto by bylo dobré seznámit děti s tímto světce trochu víc. Pomohou nám různé publikace o světcích, kterých je už dostatek.

My máme v luštěnkách sv. Václava na obraze, kde je potřeba hledat rozdíly. Tato metoda může udělat radost těm nejmenším. Obrázek však lze využít i jinak, ne jen k luštění. Děti si ho mohou nalepit do sešitu a k němu napsat něco ze života sv. Václava. Pěkné by bylo, kdyby ti starší si našli něco, co se jim na životě sv. Václava líbí.

Při vyprávění o tomto světcovi můžeme klást otázky, např.:

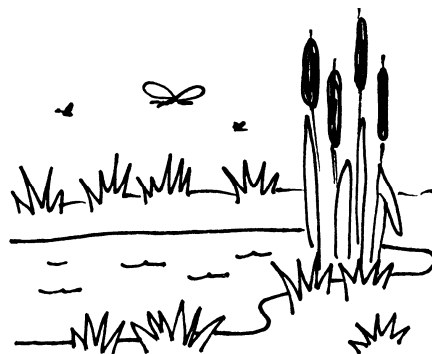
- Je doba sv. Václava v něčem podobná naší? Je u nás křesťanství pevně zakořeněno, nebo je většina národa pohanská?
- Jaké vlastnosti měl sv. Václav? Váží si jich lidé? Kterých vlastností si dnes lidé váží? Kterých vlastností si asi váží Bůh? Je v tom rozdíl? Proč? Je to tak dobře, nebo ne?
- Pamatuje se někdo z dětí na nějakou událost, kdy se náš národ obracel k sv. Václavu? Které náměstí ve kterém městě je známé tím, že se tam lidé shromažďují pod sochou sv. Václava?
- Je v našem okolí kostel zasvěcený sv. Václavu?
- Známe nějakou píseň o sv. Václavovi?

MaŠ

POVÍDKA

Lidé si kladou otázky

V jednom rybníku žily společně larva vodní vážky a pijavice. Larva vodní vážky cítila neustále neodolatelnou touhu po tom, co je nahoře. Pijavice ji nechápala a řekla: „Copak já mám někdy touhu po tom, čemu ty říkáš vzduch?“ „Ach,“ odpověděla larva, „jednou jsem se už pokoušela dostat se nad hladinu vody a podívat se, co je nad ní. Tu jsem uviděla světlý paprsek a podivuhodné stíny. Moje oči však zřejmě nejsou uzpůsobeny k tomu, co je nad naším rybníkem. Ale vědět bych to přece jenom chtěla.“ Pijavice se svíjela smíchy: „Ach, ty duše plná fantazie! Ty si myslíš, že nad rybníkem něco je? Nech bláznivého snění. Věř mi jako zkušené ženě. Proplavala jsem celou tůňku, a mohu ti s klidným svědomím říct, že tato tůň je svět, a svět je tato tůň. Mimo ni není nic.“ „Ale já jsem přece viděla světlo a stíny,“ bránila se larva nesměle. „Mámení! To, čeho se mohu dotknout a co vidím, to je skutečné,“ odvětila pijavice.

Netrvalo však dlouho, a larva vodní vážky se vysunula na hladinu vody, narostla jí křídélka, zlaté sluneční paprsky a modrá obloha ji zalily a ona mihotavě odlétla pryč od tůně.

bajka

Otázky ke katechezi: Proč si vodní vážka kladla otázky a pijavice ne? Je tomu tak i u lidí? Mají všichni lidé touhu po tom, „co je nahoře“, nebo jen někteří? Proč myslíte?

Výlet

Padesát turistů, kteří přijeli autobusem z velké dálky, čekalo celý den pod nejvyšší horou Evropy. Těšili se, jaké krásné panorama se před jejich očima objeví. Místo toho však viděli jen mlhu a šedivá mračna. Ať se dívali jak se dívali, neviděli nic ani pomocí svých dalekohledů a brýlí. Potkaly dvě dámy z Holandska, které zde pobývaly už tři týdny a tři týdny hleděly pouze na suť a mračna, ale z hory neviděly nic. Nikdo z nich však nepochyboval, že horský velikán tu skutečně je. Dokonce pan Nevěřil, který jinak věří pouze tomu, co vidí na vlastní oči, zakoupil pět barevných pohlednic a psal svým známým o nezapomenutelných dojmech. Také ovšem neviděl nic jiného než mlhu. Věřil však Alpské horské službě.

Lothar Zenetti

Otázky ke katechezi: Je pravda, že každý – i ten nejvíce nevěřící člověk – něčemu věří? Čemu? Uveďte příklady.

MALÁ OHLÉDNUTÍ

V těchto místech chceme uveřejňovat názory, postřehy a zkušenosti těch, kteří už učí nějaký ten rok. Každý jistě zažil něco pěkného a povzbudivého – takové „katechetické pohlazení“, ale také možná zažil zklamání – něco jako „katechetickou facku“. Možná někdo přišel na „fígl“, který se určitě osvědčil a pomohl by i druhým, nebo má něco, s čím si neví rady. Poradme si navzájem. Pokud nechcete být jmenováni, můžete napsat zkratku, jak chcete být pod příspěvkem uvedeni, např. „zoufalý katecheta z...“, „učením utrápená X. Y.“, „úspěšná krotitelka Ludmila“, nebo jako tentokrát: „katechetka z...“.

Katechetické pohlazení

Kromě výuky náboženství chodím do chrámového sboru. Jak tak jednou zpíváme při slavné mši, otočím se v mezičase za sebe. Vzadu, vedle varhan, stojí hezký mladý muž, kterého jsem v kostele předtím nikdy neviděla. Hmm – jako vystřížený z módního časopisu, ale nic pro mě, jsem už hezkých pár let vdaná.

Zpívám dál. Vtom mnou projede blesk poznání, znovu se otáčím. Je to on! Jiskra radostného setkání přeskočila – můj bývalý žák. Je to právě ten, ze kterého jsem v náboženství nikdy nedostala kloudnou větu, ač měl inteligence na rozdávání. Chodil tam jen proto, že si to přála maminka. Žil ve smutných rodinných poměrech, a tak jsem jeho budoucnost neviděla růžově. Od té doby jsem ho nespatriila, ale ta jiskra radosti ze setkání už nezhasla.

Katechetická facka

Mám více dětí, a jak už to bývá, každé je jiné. Jedno z nich je tak moc jiné, že jde svou nedobrou cestou, ať děláme co děláme. A já se potýkám hned se dvěma katechetickými problémy. Jak mohu stát před třídou a chtít vychovávat druhé, když jsem výchovu vlastního dítěte nezvládla? Jak uchránit svůj pozitivní vztah k některým dětem, u nichž tuším, jaké trápení jednou svým rodičům pravděpodobně připraví?

Zbožné teorie o síle modlitby apod. znám, a musím říct, že mě drží, ale nebylo by k tomu ještě něco z praxe? Odpoví mi někdo prostřednictvím této rubriky? Proč si necháváme tolik cenné zkušenosti jen pro sebe – ať už jsou pozitivní nebo negativní? Obojí přece léčí.

katechetka z Brna

TEST ZNALOSTÍ – VYZNÁNÍ VÍRY

1. Vyznání víry je jiný název pro

- a) modlitbu Otče náš
- b) modlitbu Věřím v Boha
- c) modlitbu Desatera

2. Poprvé se říká vyznání víry při udělování

- a) svátosti smíření
- b) svátosti křtu
- c) svátosti nemocných

3. Vyznání víry se věřící modlí při každé mši svaté

- a) v neděli
- b) ve všední den
- c) v postní době

4. Text vyznání víry obsahuje celkem

- a) dvanáct článků
- b) tři články
- c) pět článků

5. Apoštolské vyznání víry je pojmenováno podle toho, že

- a) je shrnutím víry samých apoštolů
- b) ten, kdo se ho modlí, se stává apoštolem
- c) se ho modlili apoštolové podle Ježíšova návodu

6. Nicejsko-cařihradské vyznání víry má název podle

- a) dvou pohoří v Malé Asii
- b) rodných měst apoštolů Petra a Pavla
- c) dvou měst, kde se konaly první ekumenické koncily

7. Které vyznání víry je podrobnější: apoštolské nebo nicejsko-cařihradské?

- a) apoštolské
- b) nicejsko-cařihradské
- c) obě jsou doslova stejná

8. Vyznání víry odpovídá latinský název

- a) credo
- b) kyrie
- c) gloria

9. Text vyznání víry obsahuje víru

- a) v soukromá zjevení
- b) v lidský rozum, schopnosti a vzdělání
- c) v Boha Otce, Syna i Ducha svatého

10. Který apoštol má přívlastek „nevěřící“?

- a) Jan
- b) Petr
- c) Tomáš

Myšlenka, která povzbudí

„Učitelství jest těžký, robotný úřad, vysilující duši, ochromující fantazii, pijící sílu z organismu; děti přicházející do školy jsou zlé, svéhlavé, bludně vychované bytosti, rafinované, zlomyslné, zhýčkané, zbloudilé, instinktivně nepřátelské a ve velikém procentu úžasně neschopné; vracím se po pěti hodinách vyučování fyzicky i duševně vysílen, disgustován, umrtven, zatemněn, tupý, mdlý a sešlý. Pouze noc jest vyhrazena mé duševní práci, a i tu nedostavuje se vždy dispozice, vystřebaná celodenním rozechvíváním nervového systému a stálým krvácením intelektuálním.“

Otokar Březina (dopis Anně Pamerové, 8. 10. 1892)

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

- ☀ Správné řešení testu: 1b, 2b, 3a, 4a, 5a, 6c, 7b, 8a, 9c, 10c.
- ☀ Víra je... *JAKO PEVNÝ DŮM.*
- ☀ Sv. Václav – 10 změn je označeno šipkami na obrázku.

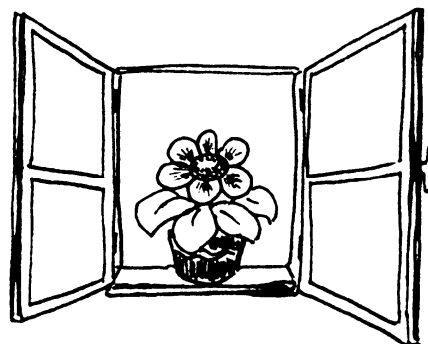
DOPORUČENÉ POMŮCKY

☞ **Ministrantská knížka.** Průvodce ministrantskou službou podle zásad „Pueri Domini“. Publikace sepsaná J. Janštou má být pomůckou pro získání základních vědomostí pro ministranty. Je doplněna ilustracemi I. Fukalové a L. Fričové. V rámci pastoračních pomůcek „Pueri Domini“ vydala Matice cyrilometodějská. Olomouc 2000.

PEDAGOGICKÉ OKÉNKO

Katechetické minimum: Organizace katecheze

Drazí katecheté, nový ročník Katechetického věstníku otevírá nový seriál Pedagogického okénka. Tento školní rok uvedeme takové malé katechetické minimum, jehož obsahem budou některá pravidla pro organizaci hodin katecheze. Těm ostříleným budou naše rady samozřejmostí, a tak mohou tyto stránky s klidným srdcem přeskočit. Těm, kdo začínají, mohou být určitou pomůckou, jak zachovat image učitele, a ne krotitele dravé zvěře.

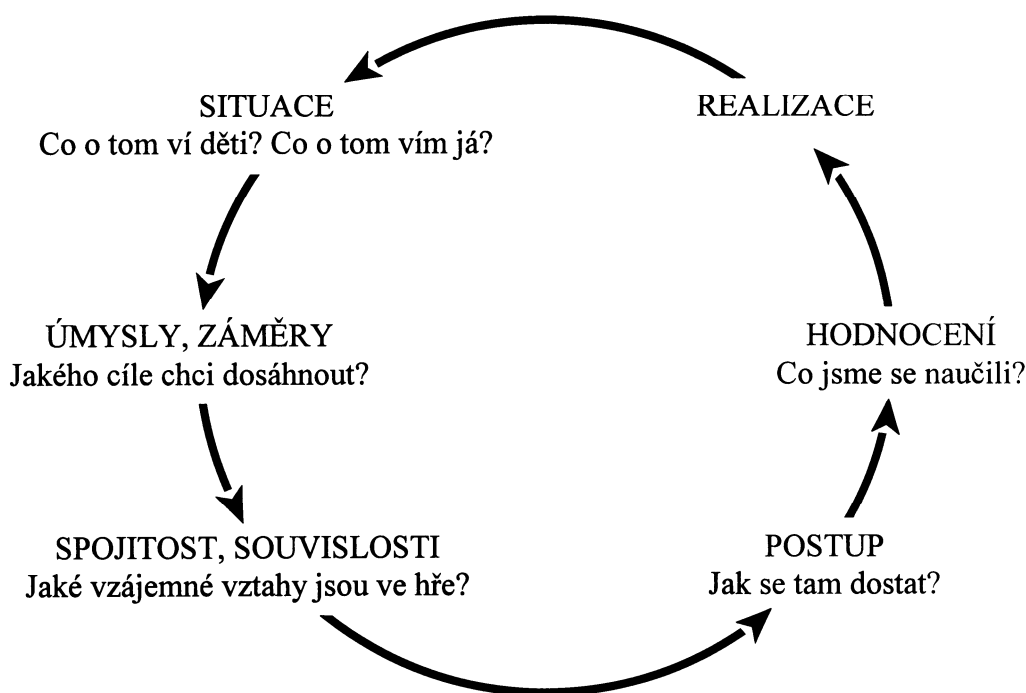
Protože vyučování náboženství ve škole není pouze jednorázový hrdinský skutek, ale celoroční „boj o přežití“, je třeba před začátkem školního roku stanovit, za „jaké barvy se budeme bít“ – to znamená stanovit **celoroční tematický okruh katechezí**. Celý rok by tedy měl být určen základní myšlenkou (např. Dějiny spásy, Život v Kristu). Ta odpovídá tematickému okruhu daného ročníku stanoveného osnovami. V tomto plánování je vhodné nahlédnout i do kalendáře, abychom mohli na příslušné místo zařadit katecheze týkající se liturgického roku (advent, začátek postní doby...). Je vždy lépe katechezí daný den předejít, než pak začínat výklad slovy: „Kdybyste bývali byli ve středu v kostele, tak byste věděli, že se uděloval popelec...“

Zdrojem určitých problémů bývá situace, kdy není možné otevřít pro každý ročník zvláštní skupinu a je nutné děti spojovat. Zde je zapotřebí rozdělit žáky alespoň na „mladší“ a „starší“. Pokud např. skupinu „mladších“ tvoří 1. – 3. ročník, pak je dobré během tří let probrat s dětmi látku všech tří ročníků. Musíme ji samozřejmě přizpůsobit schopnostem těch nejmladších a brát v úvahu, že pro „prvňáky“ může být při probírání látky třetího ročníku značným handicapem neznalost předcházejících souvislostí. Proto můžeme na začátku hodiny uvést téma v rámci kratičkého opakování za pomoci starších žáků.

Máme-li připraven celoroční plán, můžeme přistoupit k **přípravě jednotlivých katechezí**. I zde je lepší jistá předvídatost, pečlivost a systematickosti, než spoléhat, že nás cestou do školy něco napadne. Když známe **téma** dané katecheze, musíme si určit **cíl**, který budeme sledovat. Ten bere v úvahu věk a schopnosti adresátů, např. jinak budeme příběh o marnotratném synu vykládat ve třetí, jinak v osmé třídě. Samotný cíl bere v úvahu dvě roviny: jednak *rovinu teoretickou* – samotné faktické znalosti, které žáci memorují, jednak *rovinu praktickou* – jak dané pravdy zasahují do vlastního života, jak určují vztah k Bohu a k lidem.

Samotná pedagogická činnost katechety není dobrodružným objevováním Dr. Emila Holuba, ale měla by být cyklickým střídáním základních momentů pedagogické aktivity. To je v odborné literatuře označeno jako **metodologický kruh**.

Tak jako se kolo auta točí stále kolem své osy a přesto nezůstává na svém místě, tak i cyklické střídání jednotlivých pedagogických momentů „tlačí“ téma katecheze vpřed.

Začneme východiskem katecheze: **Jaká je situace?** Co o tématu, které chci probírat, děti již vědí? **Jakého cíle chci dosáhnout?** S jakým záměrem předkládám tuto katechezi? **S čím toto téma souvisí?** Jaké další, již známé souvislosti lze najít? **Jak se dostanu k cíli, který jsem si určil?** Jak budu postupovat? **A je tu vlastní realizace...** Ale nekončí zde! **Jak se mi podařilo dosáhnout cíle?** Odpovídá výsledek původnímu záměru? – Tyto jednotlivé momenty nás provázejí celou katechezí.

Známe tedy již princip průběhu katecheze, jaké prvky ještě máme k dispozici? Zkusme si udělat **stavební plán**.

1. **Příprava** – činnost, která předchází vlastní katechezi. Připravíme si postup, jak se bude katecheze odvíjet, promyslíme přípravu pomůcek, popř. prostoru. V neposlední řadě se musí katecheta připravit sám – psychicky, vědomostmi. Do hodin chodí katecheta učit, těžko se může domnívat, že se vše dozví od dětí.
2. **Realizace** – má 4 fáze: *přivítání* (je-li to možné, je pro navázání kontaktu nejlepší osobní přivítání), *motivaci* (po hodině matematiky nebo tělesné výchovy musíme děti „naladit“, vzbudit jejich zájem o zamýšlené téma), *učení a animaci* (viz tabulku) a nakonec *dokončení* (shrnutí výsledku, znovu poukázat na stěžejní hodnotu, popř. krátké „vydechnutí“).
3. **Hodnocení** – může být soukromé nebo spolu se žáky. O výsledcích je samozřejmě možné hovořit i s jinými, tyto zkušenosti nám pomohou lépe reflektovat dosažený stav. Při katechezi nehlásáme sebe, ale především Boží evangelium. Mluvme o výsledcích s Ježíšem v modlitbě!

Není snad nutné připomínat, že sebelepší metodologie katecheze by byla k ničemu, kdybychom celou práci neposvětili modlitbou.

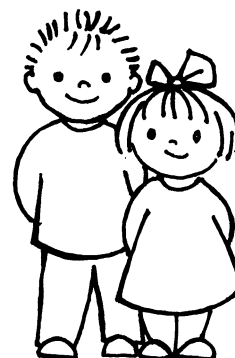
UČENÍ A ANIMACE			
Zde jsou popsány základní typy aktivit, se kterými v hodině pracujeme.			
Aktivita katechety	Aktivita žáků	Formy vzájemných vztahů	Pomůcky, prostředky
modlí se vysvětluje dává pokyny organizuje vede povzbuzuje oživuje ukazuje usměrňuje kontroluje svědčí vypráví dotazuje se odpovídá	vědomostní: čtou dívají se poslouchají vysvětlují	výklad práce ve dvojicích (trojicích, skupinkách)	audio/video pozvaná osoba dokument obraz
	činná: píší, kreslí zkoušejí tvoří vyrábějí manipulují ovládají	výklad s dialogem diskuse kulatý stůl hra na role individuální práce	příběh diapositivy předmět sešit tabule plakát
	komunikační: hovoří hrají si meditují	kruh panelová diskuse	

Zpracoval P. Petr Šíkula

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

Do jedné rodiny přišel na návštěvu kněz. Malá Maruška něco kreslí. Kněz se jí ptá: „Co kreslíš, Maruško?“ „Pána Boha.“ „Ale Maruško, vždyť nikdo neví, jak Pán Bůh vypadá...“ „Až skončím, tak to budete vědět!“

(KL, 1-2000/2001)

- ☺ Jaké druhy Vyznání víry máme? Máme prodloužené vyznání víry a... to druhé nevím.
(Anička, 6. tř.)
- ☺ „Král stojí hodně vysoko,“ vysvětluje kněz v hodině náboženství ve 2. třídě. „A přece je někdo, kdo je vyšší...“ „Eso!“ vykřikne Pavel.

L. S., Olomouc

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Brně čj. P/2-2842/93 ze dne 20.8.1993, dále Oblastní správou pošt v Ústí nad Labem pod čj. P/1-2681/93 ze dne 25.10.1993, Oblastní správou pošt v Pardubicích pod čj. PP/1-2936/94 ze dne 1.8.1994, Českou poštou, s.p., Odštěpným závodem Praha pod čj. nov 6281/97 ze dne 29.8.1997 a Českou poštou, s.p., Odštěpným závodem Severní Morava, čj. 2247/98-P/1 ze dne 14.7.1998.

Redakce: Mgr. Marie Špačková, Mgr. Miroslav Šudoma. Ilustrace: Iva Fukalová.
Jazyková úprava RNDr. Josef Gerbrich.

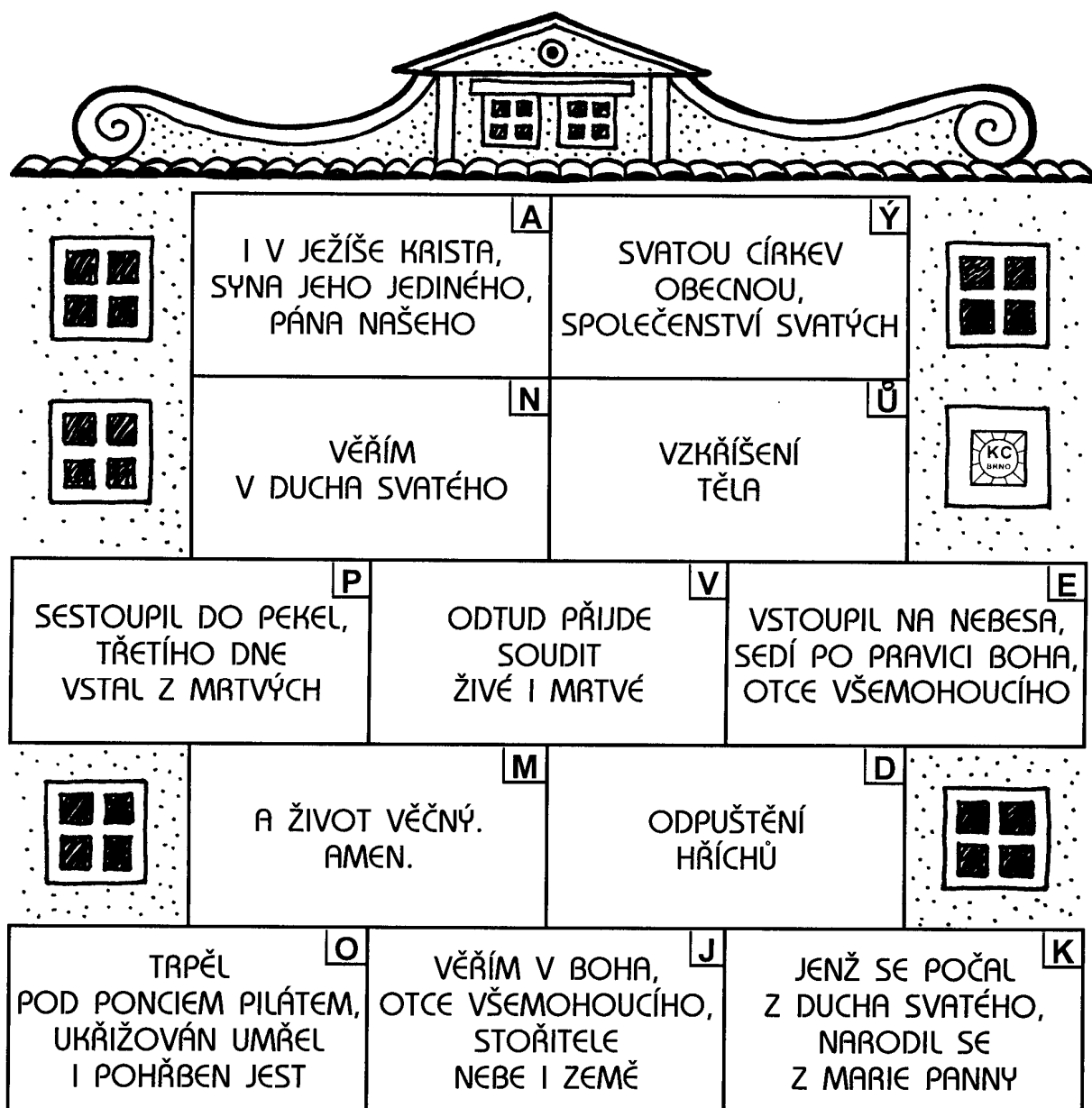
Toto číslo bylo dáno do tisku 15.9.2000. Vychází 9 × do roka (během školního roku).

Vydává KATECHETICKÉ CENTRUM při Biskupství brněnském,
Petrov 8, 601 43 Brno, tel. 05-4323 5030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.brno@biskupstvi.cz.

ZNÁŠ VYZNÁNÍ VÍRY?

Apoštolské vyznání víry je modlitba, která shrnuje všechno, v co věříme. Její kořeny sahají až k apoštolům. Vyznání víry je poznávacím a spojujícím znamením všech křesťanů. Odevzdává se z generace na generaci jako vzácný poklad. Podle starobylé tradice má dvanáct článků.

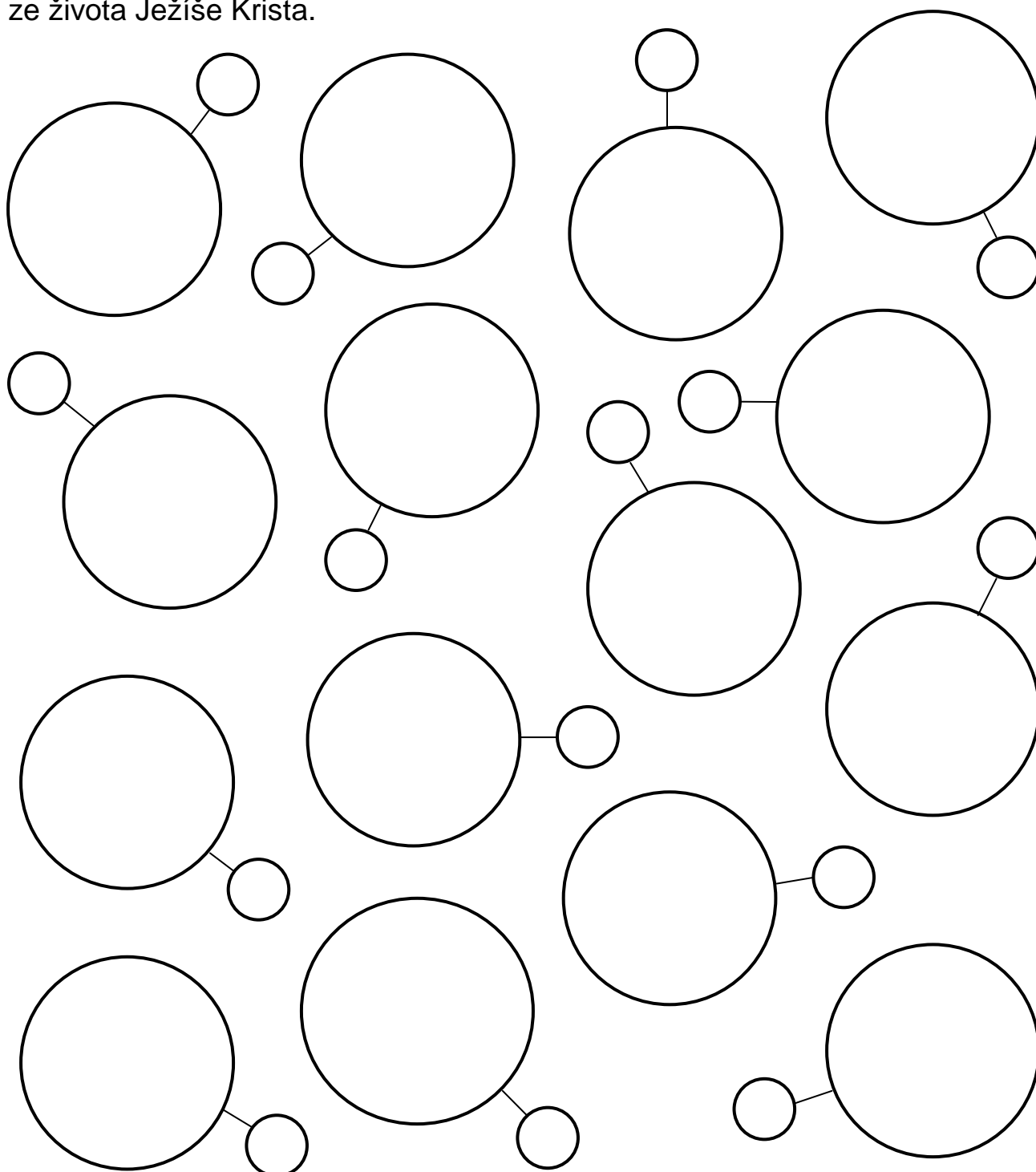
Náš dům je postaven z dvanácti velkých „cihel“. Když je poskládáš tak, aby vytvořily správný text Apoštolského vyznání víry, tak písmena v pravém horním rohu každé cihly vytvoří tajenku.

TAJENKA: Víra je ...

RŮŽENEC

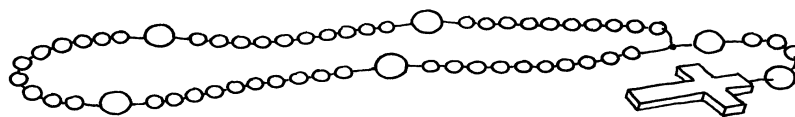
Modlitba růžence má velkou moc. Papež Pavel VI. ji nazval „souhrnem celého evangelia“ a Jan Pavel II. o ní řekl, že je „lékem proti zlu“. V radostných, bolestných a slavných tajemstvích růžence jsou obsaženy důležité události ze života Ježíše Krista.

Podarí se ti poskládat jednotlivá „zrnka“ růžence do správného pořadí? Radostná, bolestná a slavná tajemství očísľuj do prázdných menších kroužků.

RŮŽENCOVÁ TAJEMSTVÍ

Do tabulky doplň správně jednotlivá růžencová tajemství, jak se je modlíme. Pokud si nevíš rady, podívej se do Kancionálu na číslo 009.

radostná tajemství

1. <i>kterého jsi</i>	<i>počala</i>
2. <i>s kterým jsi</i>	<i>navštívila</i>
3. <i>kterého jsi</i>	<i>porodila</i>
4. <i>kterého jsi</i>	<i>obětovala</i>
5. <i>kterého jsi</i>	<i>nalezla</i>

bolestná tajemství

1. <i>který se pro nás</i>	<i>potil</i>
2. <i>který byl pro nás</i>	
3. <i>který byl pro nás</i>	<i>korunován</i>
4. <i>který pro nás nesl</i>	
5. <i>který byl pro nás</i>	

tajemství světla

1. <i>který byl pokřten</i>	<i>v</i>
2. <i>který v Káně Galilejské zjevil</i>	<i>svou božskou</i>
3. <i>který hlásal Boží království a vyzýval k</i>	
4. <i>který na hoře proměnění zjevil</i>	
5. <i>který ustanovil</i>	

slavná tajemství

1. <i>který</i>	<i>vstal</i>
2. <i>který</i>	<i>vstoupil</i>
3. <i>který</i>	<i>seslal</i>
4. <i>který Tě</i>	<i>vzal</i>
5. <i>který tě v nebi</i>	

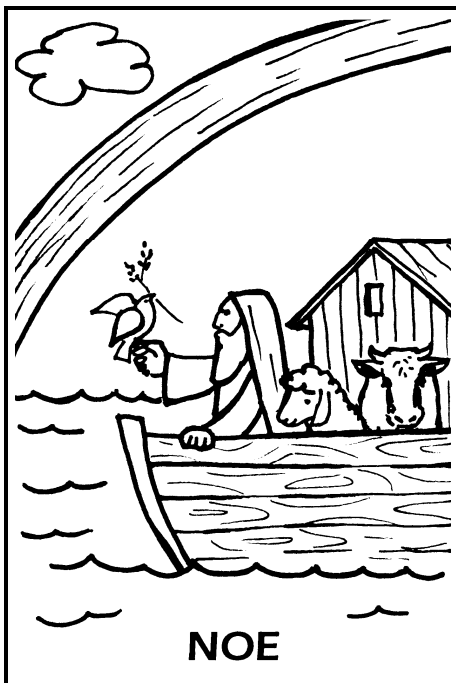
SVATÝ VÁCLAV

Svatý Václav žil v době, kdy křesťanství u nás ještě nebylo samozřejmostí. Většina národa byla pohanská. Babička Ludmila učila Václava znát pravdy víry a mít rád Boha. Stal se vzdělaným a zbožným panovníkem. Jeho mírnost, laskavost a spravedlnost mnozí lidé považovali za slabost. Místo válek šířil pokoj, místo chamtivosti rozdával, místo tvrdé vlády měl pochopení pro poddané. To mu měli za zlé lidi, kteří toužili po boji, nadvládě a bohatství. Nakonec Václava zabil jeho vlastní bratr Boleslav.

Lidé začali brzy Václava uctívat jako světce, a to nejen v naší zemi, ale i za hranicemi. Náš národ se k němu obracel vždy, když mu bylo nejhůře.

Prohlédni si oba obrazy sv. Václava. Jeden je originál, druhý kopie. Autor kopie udělal při malování 10 chyb. Najdeš je?

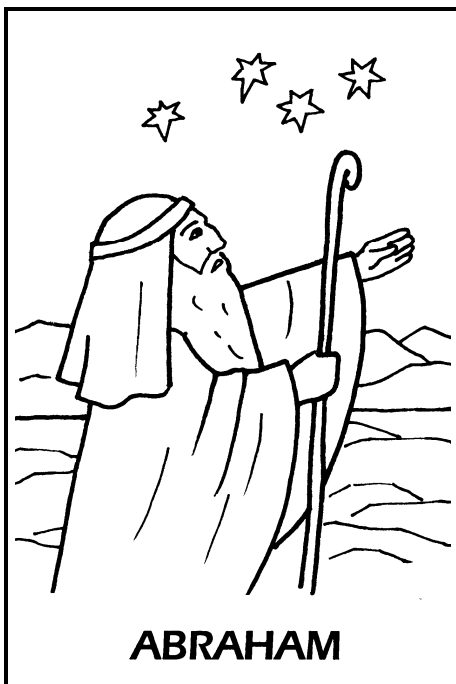
NOE

1.
Byl to spravedlivý muž.
Byl věrný Bohu,
i když lidé kolem něj byli zlí.
Bůh ho chtěl zachránit.
Nařídil mu, aby si postavil loď,
vzal na ni svou rodinu
a po páru ode všech zvířat.
On uvěřil a Boha poslechl.
Pak začalo pršet.
Liják trval 40 dní.
Všichni, kdo byli v korábu,
se zachránili.
Bůh řekl: Uzavřu s vámi
smlouvu. A na znamení
smlouvy se ukázala duha.

PANNA MARIA

1.
Žila v Nazaretě.
Povoláním byla
žena v domácnosti.
Jedna událost změnila
celý její život.
Stalo se to proto,
že měla ráda Boha
a chtěla udělat všechno,
co chce on. Řekla:
Kež se mi stane, co chce Bůh.
Pak putovala k Alžbětě.
Prožila také krušné
i krásné chvíle v Betlémě.
Celý život byla s Ježíšem.
I nyní je u něho v nebi.

ABRAHAM

2.
Žil kolem roku 2000
před Kristem.
Patří mezi izraelské
patriarchy.
Mládí strávil ve městě Ur.
Jeho otcem byl Terach.
Jeho manželkou Sára.
Bůh mu slíbil,
že jeho potomků bude
jako hvězd na nebi.
Uvěřil tomu, přestože
on i jeho žena byli už staří.
Narodil se mu syn Izák.
Bůh tohoto patriarchu zkoušel
na hoře Mórija.

JOSEF

2.
Písmo o něm říká,
že to byl muž spravedlivý.
Moc toho nenamluvil,
ale jednal vždy pohotově
podle Božích přání.
Povoláním byl tesař.
Pocházel z rodu Davidova.
Když bylo sčítání lidu,
cestoval do Betléma.
Jeho žena tenkrát čekala dítě.
O toto dítě se pečlivě staral
a vychovával ho.
Zachránil ho
útekem do Egypta.
Jeho žena byla Maria.

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

Vydalo Diecézní katechetické centrum Biskupství brněnského jako přílohu Katechetického věstníku 1-2/2000-01.

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

3.
Povoláním byl rolník.
Měl mladšího bratra,
který se živil pastevectvím.
Spolu s ním přinášel Bohu
oběť na poděkování za to,
co se jim urodilo.
Zdálo se mu,
že Bůh má jeho bratra raději.
Začal mu závidět
a hněvat se na něj.
Nakonec svého bratra zabil.
Putoval od místa k místu,
nikde neměl domov.
Bůh ho však i přesto chránil,
a nikdo ho nezabil.

3.
Narodil se svým rodičům
když už byli staří.
Jeho rodiče byli
Zachariáš a Alžběta.
Žil na poušti a volal:
Boží království je už blízko!
Připravte cestu pro Pána!
Chodil zvláště oblečený
a živil se podivným jídlem.
Odešel k řece Jordánu
a tam křtil.
Pokřtil i Pána Ježíše.
Nakonec byl uvězněn a sťat.
Říkáme mu
Předchůdce Páně.

4.
Narodil se
jedné izraelské ženě v Egyptě.
Podle faraónova příkazu
měl být hned zabit.
Jeho matka ho však schovala.
Pak ho dala do košíku
a položila do rákosí u Nilu.
Našla ho faraónova dcera,
přijala ho za svého
a vychovala. Když dospěl,
promluvil k němu Bůh
z ohnivého keře.
Stal se vůdcem Izraelitů
a vyvedl je
z egyptského otroctví.

4.
Byla manželkou
kněze Zachariáše.
V pokročilém věku
se jí narodil syn.
Dali mu jméno Jan.
Ještě před jeho narozením
ji navštívila
její mladá příbuzná Maria.
Ona Marii pozdravila takto:
Požehnaná jsi mezi ženami
a požehnaný
plod tvého života.
Jak jsem si zasloužila,
že ke mně přišla
matka mého Pána?

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
NOVÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

Vydalo Diecézní katechetické centrum Biskupství brněnského jako přílohu Katechetického věstníku 1-2/2000-01.

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

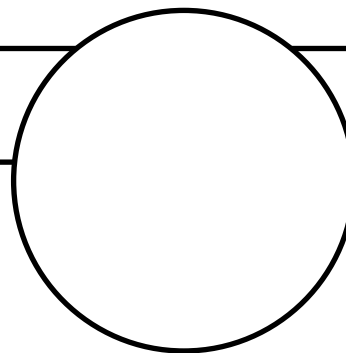
KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

POZNÁŠ POSTAVY
STARÉHO ZÁKONA

KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY

Podněty ke mši svaté pro rodiče s dětmi

Náměty k promluvám s využitím předmětů všedního dne

Na úvod

Náměty k promluvám pro děti (a nejen pro ně), které jsme zvolili pro letošní školní rok, vycházejí z pozorování nějakého obyčejného předmětu. Snažíme se tento předmět vidět ve světle určitého biblického textu či události liturgického roku. Jaký to má význam? Bohoslužbě jsou často přítomny děti různého věku spolu s dospělými. Zamyšlení nad takovým předmětem může obohatit každou věkovou kategorii svým způsobem. Ti nejmenší – děti předškolního věku – mají něco před očima a nezlobí, ty starší pak mohou postupně chápat víc a víc. Učí se dívat na věci kolem sebe jaksi „zevnitř“. Takové zamyšlení pomáhá – zvláště v dnešním přetechnizovaném světě – skrze přirozené věci otevírat duši pro nadpřirozeno.

Někdo se bude zdát, že náměty jsou zpracovány příliš stručně. Účelem našeho návodu však není popsat vše do nejmenších detailů, nýbrž pouze dát podněty k individuálnímu zpracování.

Někdo jiný zase může mít dojem, že aktivita je pouze na knězi, zatímco děti se jen dívají a poslouchají. Tento způsob jsme letos vybrali záměrně, protože jsou farnosti, kde z nejrůznějších důvodů „scénky“ se zapojením dětí provozovat nelze, nebo si na ně kněz netroufá. Krátká promluva s použitím názorného předmětu je použitelná univerzálně. Kdo chce, jistě si najde způsob, jak děti víc „vtáhnout do děje“ (pozve je blíž k oltáři, aby dobře viděly; některé dítě dostane úkol předmět všem ukázat, kněz bude klást dětem různé otázky atd.).

Většina námětů je vybrána k textu evangelia příslušné neděle, ale to neznamená, že je musíte použít právě v neděli. Některé jsou však zařazeny podle liturgického či dokonce občanského roku (viz začátek školního roku) bez těsné vazby na text Písma. Pokud se nedělní evangelium vezme při dětské bohoslužbě v týdně, děti si ho alespoň lépe zapamatují a v neděli už pak rozumí i něčemu z toho, co se říká dospělým.

Všechny náměty lze použít nejen při promluvách pro děti, ale i obecně v katechezi. Předměty můžete libovolně použít i v souvislosti s jiným úryvkem Písma, pokud se vám to bude zdát vhodné.

Willi Hoffsümmer, autor knih, kterými jsme se inspirovali, dává pro aplikaci symbolických předmětů při promluvách tyto rady:

- Předmět musí být po celou promluvu k vidění. Po skončení se někam odloží, ale tak, aby ho děti mohly spatřit i později a připomněly si, co bylo řečeno.
- Nikdy nepoužít předmět, na němž chceme ukázat, že opak je pravdou. Příklad: Použijeme-li loutku, abychom ukázali, že my v rukou Božích loutkami nejsme, můžeme dosáhnout toho, že děti si zapamatují pouze loutku. Použijeme-li automat, kdy chceme ukázat, že Bůh nevyslyší naše modlitby jako automat, děti si nezapamatují, jak je tomu ve skutečnosti, ale zůstane jim v mysli, to co viděly: Bůh – automat.

Pro připomenutí hlavní myšlenky z promluvy může dát kněz dětem vždy lísteček, na němž bude obrázek příslušného předmětu a důležitá věta. Děti si mohou na začátku školního roku zavést malé deníčky nebo arch papíru, do něhož si budou lístečky postupně vlepovat. Kdo bude mít na konci školního roku všechny lístečky, ten... ale to už ponecháme na vaší fantazii a vynalézavosti.

ZAČÁTEK ŠKOLNÍHO ROKU

Téma: *Dobrá věc stojí většinou námahu.*

Předmět: *ořech (vlašský)*

Námět k promluvě: Ořech - pozorujeme ho. Zvenku je nevzhledný, tvrdý, vylámali bychom si na něm zuby. Někdy se říká: „To je těžký oříšek!“ Nebo jen: „To je ale oříšek!“ I škola může být těžký oříšek. Pro někoho je těžká matematika, pro jiného čeština či tělocvik. Každý musí vynaložit úsilí, aby něco zvládl. Proč?

Rozlouskneme ořech: je v něm dobré jádro! Může člověka zachránit od hladu. Je výživný. Dlouho vydrží... Když objevíme zdravé dobré jádro, řekneme si, že to otevírání stálo za to. Zajímavé je, že někdy platí, čím je skořápka pevnější, tím je jádro kvalitnější.

Tak je to i s ostatními věcmi, které se zdají těžké. Například škola. Dá to občas pěknou fušku, ale co nám škola dala, to oceníme mnohem později. Představme si, co všechno bychom neuměli, kdybychom nechodili do školy... Ve škole se učíme nejen vědomostem, ale také bychom se tam měli učit správně chovat, setkáváme s ostatními spolužáky, nacházíme kamarády atd. (Děti mohou samy přicházet na to, co dobrého se lze ve škole naučit.) To všechno je to „chutné jádro“, které stojí za námahu.

Úkol: Udělat něco, k čemu nemám zvláštní chuť – třeba uklidit si věci ve svém pokoji apod.

25. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mk 9,29-36 (cyklus B)

Téma: *Důležité není být největší, ale sloužit.*

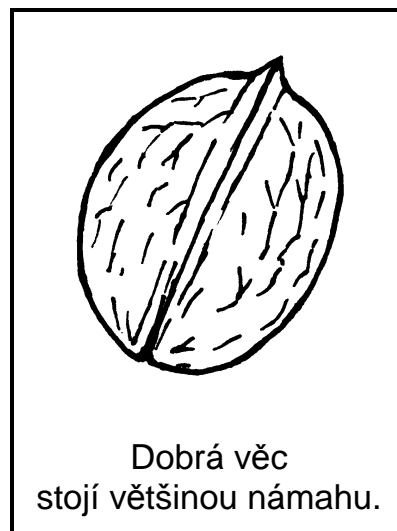
Předmět: *štětce různých velikostí*

Krátká úvaha předem: Učedníci sní o moci a dobře zajištěných „postech“. Touha po moci, panování a nadvládě ničí každé společenství. Ježíš však stojí na straně „maličkých“, utiskovaných a odstraněných. Říká překvapivě: „Kdo chce být první, ať je ze všech poslední a služebníkem všech.“

Námět k promluvě: Kněz vezme a všem ukáže připravené štětce nejrůznějších velikostí: od nejjemnějšího až po velkou malířskou štětku. Ptá se: Na co potřebuje malíř velkou štětku? Na natření celé plochy. Na co potřebuje menší? (Děti odpovídají.) Představíme si nějaký drahocenný krásný obraz nějakého opravdového umělce. Jak nakreslí postavám třeba oči? Který použije štětec? (Kněz může ukázat na nějaký obraz přímo v kostele.) Děti vidí, že na jemné detaily malíř použije jemný malý štěteček, ne velkou malířskou štětku. Víte, co řekla sv. Terezie z Lisieux? „Chci být v rukou Božích maličkým štětcem! Ten malíř používá na ty nejjemnější detaily.“ Sv. Terezie chtěla být „neviditelná“, aby o to víc bylo vidět Boha. Takových lidí, kteří neviditelně a nezištně pomáhají, je i dnes mnoho.

Co jsme slyšeli v evangeliu? Mezi učedníky tomu bylo naopak. Dohadovali se o to, kdo z nich je největší. Chtěli získat ta nejřed-

nější místa a nejméně důležitá místa. Ježíš je musel poučit: „Kdo chce být první, ať je ze všech poslední a služebníkem všech.“ U Ježíše je důležitá každá práce, každé postavení, každý člověk. On může použít každého.

Úkol: Pomoci mamince, tatínkovi nebo někomu, kdo to potřebuje.

26. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mk 9,37-42.46-47 (cyklus B)

Téma: *Sebeovládání je velké umění.*

Předmět: *Televizní ovladač*

Krátká úvaha předem: Ježíš nám ukazuje, jak vypadá křesťanská „tolerance“. Znamená to uznávat každého a všechno, co působí dobro. Ježíš nechce, abychom se mrzачili, ale abychom nekompromisně šli za ním.

Námět k promluvě: Prohlédneme si dnešní předmět: televizní ovladač. (Kněz se ptá jako obvykle, co to je za předmět, k čemu slouží apod.) Televize sama o sobě je dobrá věc. Člověk se tam může hodně dozvědět, může se i pěkně pobavit. Ale... Zároveň se může televize stát něčím, co svádí ke špatnému. Třeba kdybychom u televize trávili příliš mnoho času, místo abychom se věnovali tomu, co právě máme dělat (úkoly, někomu pomoci, vyprávět si s někým atd.). Televize nás může i mást: myslíme si, že všechno, co se tam říká, je pravda. A televize může být moc špatná, když se člověk dívá na něco, na co by se vůbec dívat neměl. Nebo když se dokonce dívá přes zákaz rodičů! Stačí však zmáčkнуть tento malý ovladač, a je konec. Všimneme si, jak malý je to předmět ve srovnání s člověkem, a přece někdy tento ovladač ovládá místo televize nás! Není to ostuda?

Co jsme slyšeli v evangeliu? Pán Ježíš varuje před tím, co svádí ke špatnému. Říká, že nejcennější, co člověk má, je jeho duše. Má žít věčně. Ježíš nás vybízí, abychom se nebáli zbavit toho, co by nás svádělo ke zlu.

Úkol: Zkusit se ovládnout a odříct si nějaký pořad v televizi.

27. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mk 10,2-16 (cyklus B)

Téma: *Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.*

Předmět: *džbán, 2 hrnečky*

Krátká úvaha předem: Co Bůh spojil, to nemá člověk rozdělovat. Ježíš nechce, aby se manželé rozcházel. Vždyť „už nejsou dva, ale jeden“. V manželství se člověk má stát jeden druhému darem – pro sebe navzájem i pro ostatní. Jednota manželů je nejlepší ochranou pro ty, kteří jsou jim svěřeni: děti.

Námět k promluvě: Kněz vypráví známý příběh o svatbě, kdy každý z pozvaných měl přinést víno. Novomanželé byli totiž chudí, a nemohli všechno sami nakoupit. Svatebčané si však řekli, že se to ani nepozná, když bude nějaká láhev vína chybět. A tak místo vína přinesli vodu. V tom množství se to přece ztratí! Každý příchozí vylil obsah své láhve do připravené velké nádoby na víno. Jaké však bylo jejich překvapení, když zjistili, že v kádi je jen čistá voda. Nikdo nepřinesl víno, každý se chtěl mít dobře na úkor druhých. A tak se slavnostní hostina nekonala.

Podíváme se na náš předmět. Je to džbán (vybrat krásný keramický) a dva hrnečky. Každý z hrnečků má jiný obsah: V jednom je sirup, ve druhém voda. Nalijeme-li obsah obou hrneků do džbánu, vznikne lahodný nápoj, který může druhé osvěžit. Sirup přestane být tak příliš sladký, a voda naopak získá na chuti. Sirupu bylo málo, vody hodně. Ale každý hrneček dal do džbánu celý svůj obsah. (Vše můžeme provést i prakticky.)

I manželství je takový „džbán“, kam každý přinese sám sebe, všechno, co má, a daruje se jeden druhému. Pak může vzniknout „lahodný nápoj“, ze kterého budou čerpat manželé, děti a všichni kolem. Když si někdo chce něco ponechat pro sebe, bude ve džbánu něco chybět.

Co jsme slyšeli v evangeliu? Pán Ježíš říká, že žena a muž, kteří vstoupili do manželství, patří navždycky k sobě. Ale co v tom mohou udělat děti? Třeba to, že se modlí za své rodiče, že se snaží jim pomáhat, nezlobit a už od mala myslet víc na druhé než na sebe.

Úkol: Pomodlit se za rodiče.

28. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mk 10,17-30 (cyklus B)

Téma: *Je dobré lpět více na Bohu než na majetku.*

Předmět: *batoh nebo těžký kufr*

Krátká úvaha předem: Ten, kdo pochopil, že jediný Bůh je Pánem všeho, a že všechno ostatní pomine, ten hledá Boha odhodlaněji. Ale tak jako každý není povolán k mučednictví, tak také každý nemusí odevzdat všechno, co vlastní. Spíše musí každý člověk hledat vlastní cestu následování.

Námět k promluvě: Kněz připraví velmi těžký batoh nebo kufr. Může přinést i obojí. Vyzve některé z dětí, aby zavazadla zkusily vzít. Ptá se, jak daleko by asi došlo. Mohlo by s těžkým kufrem vystoupit na vysokou horu? Nebo mohl by někdo s batohem na zádech hrát dobře třeba tenis, běžet závod na 400 m a zvítězit? Určitě ne. Turista by musel otevřít kufr a znovu probrat věci, zda jsou pro něj důležité nebo ne. Buď se chce dostat na horu, nebo si nechá ty věci... Záleží, jak vysoko a daleko chce dojít.

Co jsme slyšeli v evangeliu? Pán Ježíš říká, že do Božího království těžko vejdou ti, kdo mají bohatství. Znamená to, že bohatství je špatné? Proč tedy tolik lidí touží po bohatství? – Bohatství samo o sobě není špatné, ale je zde nebezpečí, že člověk k tomu bohatství přilne víc než k Bohu. Bude se víc starat, jak mít co nejvíc peněz, a Boha s jeho přikázáními (např. svěcení neděle) bude opomíjet. A na toto nebezpečí nás Ježíš upozorňuje. Tak jako bez kufu se člověk snaže pohybuje, tak bez velkého majetku je svobodnější v cestě za Bohem.

Úkol: Darovat něco ze svého „majetku“ (hračku, sladkost, čas...).

Zpracovala Marie Špačková s využitím inspirace knih W. Hoffsummera